

denne Tingenes Orden ved ikke tilfaldt at vedtage Lovforslaget, saa ønskeligt det vistnok end i andre Henseender kan være, at dette Forslag maa blive til Lov. Det af Regjeringen ved Sagens anden Behandling i denne Samling her i Landstinget stillede Vædringsforslag er vel foreløbigt blevet vedtaget, men det blev først vedtaget, efterat et af 6 ærede Medlemmer stillet Forslag var faldet ligeoverfor nogle saa Stemmers Fleertal, og uden Tvivl kun som en Følge af; at dets Affattelse ikke ganske fyldestgjorde flere Medlemmers Ønsker. At dette forhold sig saa, fremgaaer i mine Tanker deraf, at flere af de Medlemmer, som have deeltaget i at stille de foreliggende Vædringsforslag, stemte imod de 6 Medlemmers Vædringsforslag til 2den Behandling. — Jeg har vel hørt, at Nogle finde, at Landstingets Stilling i denne Sag skulde være noget uanskelig, paa Grund af den Tilnærmelse, som skete fra Landstingets Side under Forhandlingerne i Fællesudvalget i forrige Samling, men denne Opfattelse forekommer mig ikke begrundet. Naar forskjellige Parter træde sammen for at forsøge en mindelig Afgjørelse, da er det nemlig en Selvsølge, at enhver af disse Parter, forsaavidt en saadan Afgjørelse ikke opnaaes, maa være berettiget til at træde tilbage paa sit tidligere Standpunkt.

Jeg skal iøvrigt ikke ved denne Leilighed komme tilbage til den tidligere Forhandling angaaende Spørgsmaalet om Geistlighedens Værnepligt i dettes Almindelighed, thi det forekommer mig, at Spørgsmaalet derom er fuldstændig uddebatteret. Jeg kan i saa Henseende aldeles slutte mig til det udtømmende og grundige Foredrag, som det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Madvig) derom holdt ved denne Sags 2den Behandling her i Thinget i forrige Samling, og jeg ønsker derfor kun endnu at fremsætte et Par korte Bemærkninger til den høitærede Justitsministers Udtalelser under denne Sags 2den Behandling. Den høitærede Minister yttrede blandt Andet, at de Geistlige som saadanne ikke kunne fordrø nogen fritagelse for Opfyldelsen af den Værnepligt, der paahviler dem, ligesaafuldt som alle andre Statsborgere. Jeg skal dertil kun svare, at

der jo ikke for Diebliffet paahviler de Geistlige nogen Værnepligt, og at der ingeninde har paahvilet dem nogen Værnepligt. At Grundlovens § 90 ikke omfatter Geistligheden, forekommer mig at være aldeles klart, naar man seer hen til, at ikke alene Værnepligtsloven af 12te Februar 1849, der blev udstedt kort forinden Grundloven blev vedtagen, men at tillige den senere Værnepligtslov, nemlig Loven af 2den Marts 1861, opretholder Geistlighedens fritagelse for Værnepligt. Kirken har i denne Sag, forekommer det mig, indtaget en høit beskeden Stilling; den har ikke stillet nogen Fordring, og den har maaskee ikke engang anseet sig berettiget til at stille nogen Fordring. Det forekommer mig imidlertid, at i alt Fald Følgekirken Medlemmer, at Menighederne ere berettigede til at stille en Fordring, og ere berettigede til at vente, at der tages noget Hensyn til den almindelige Opinion i saa Henseende, som fortjener i høit Grad at komme i Betragtning som grundet paa gode og ædle Følelser, paa Agtelse for Kirken og dens Tjenere. Selv fra Armeen, i hvis Rækker de Geistlige, dersom de blive gjorte værnepligtige, skulde indtræde, have vi jo under denne Sags Behandling i forrige Samling hørt Udtalelser imod de Geistliges Værnepligt. Det ærede 3die Medlem for 6te Kreds (Magius) udtalte jo dengang, at det vilde saare. Enhver i Armeen i høieste Grad, om en saadan Værnepligt indtraadte. — Den høitærede Justitsminister udtalte endvidere under 2den Behandling, at en Mand, som agter at vie sig til geistlig Virksomhed, vil kunne have frigjort sig for sin Værnepligt og sikret sig for yderligere at komme ind i de Meniges Rækker i en Alder af 26—27 Aar, og at der jo før den Tid ikke i Reglen vilde kunne blive Tale om at kalde ham til geistlig Virksomhed. Jeg troer imidlertid, at denne Udtalelse grundede sig paa en Misforstaaelse af de virkelige Forhold. De unge Mænd, som hengive sig til det theologiske Studium, ere i Reglen alle nødsagede til at begjære Udsættelse med deres Værnepligt til det 25de Aar, og de ville saaledes ikke kunne blive udsættede før i det 26de Aar. Naar de derefter skulle gjøre 4 Aars